

Forskrift 8. mai 2009 om Statens finansfond

Fastsatt av Finansdepartementet 8. mai 2009 med hjemmel i lov om Statens finansfond § 5 og § 10.

§ 1

(1) Statens finansfond har til formål å bidra midlertidig med kjernekapital til norske banker for å styrke bankene og sette bankene bedre i stand til å opprettholde normal utlånsvirksomhet.

(2) Statens finansfond kan foreta kapitalinnskudd i norsk bank ved å erverve fondsobligasjon og preferansekapitalinstrument utstedt av norsk bank og av morselskap i finanskonsern. Fondets erverv skjer etter søknad fra den enkelte bank og i henhold til avtale mellom fondet og banken.

(3) Vilkårene for Finansfondets kapitalinnskudd skal utformes slik at statens finansielle interesser sikres gjennom et rimelig forhold mellom forventet avkastning og risiko for staten.

(4) Dersom Statens finansfond erverver fondsobligasjon eller preferansekapitalinstrument utstedt av morselskap i finanskonsern, skal kapitalen videreføres til banken. Statens finansfond kan sette nærmere vilkår for å oppnå dette. Statens finansfond skal sette vilkår som hindrer overføring av tilført kapital til andre selskaper i et konsern i strid med formålet med Statens finansfond.

(5) Statens finansfond kan i tillegg erverve aksjer og grunnfondsbevis utstedt av norsk bank og av morselskap i finanskonsern.

(6) I forskriften her betyr uttrykket egenkapital det samme som i forskrift 16. desember 1998 om årsregnskap m.m. for banker, finansieringsforetak og morselskap for slike (forskrift om årsregnskap for banker mv) § 4 – 2 første ledd punkt 21 og 22. Innskutt aksjekapital og innskutt grunnfondsbeviskapital betyr det samme som i forskrift om årsregnskap for banker mv. § 4 – 2 første ledd punkt 21, og opptjent egenkapital det samme som i forskriftens § 4 – 2 første ledd punkt 22. Ved avtale om kapitalinnskudd i sparebank som ikke har utstedt grunnfondsbevis, skal størrelsen på bankens grunnfond ved avtaleinngåelsen fastsettes i avtalen.

(7) I forskriften her betyr uttrykket kjernekapital det samme som i forskrift 1. juni 1990 nr. 435 om beregning av ansvarlig kapital for finansinstitusjoner, oppgjørssentraler og verdipapirforetak § 3.

(8) I forskriften her betyr uttrykket ledende ansatte det samme som i allmennaksjeloven § 6-16a jf. regnskapsloven § 7-31b.

§ 2

(1) Statens finansfond kan, forutsatt at Kredittilsynet og banken bekrefter at banken oppfyller krav til kjernekapitaldekning med god margin, også hensyntatt sannsynlig utvikling i nær framtid, etter søknad bidra til oppkapitalisering av norsk bank som følger:

- a) Bank med kjernekapitaldekning under 7 prosent kan oppkapitaliseres til inntil 10 prosent kjernekapitaldekning,
- b) bank med kjernekapitaldekning fra og med 7 prosent til og med 10 prosent kan oppkapitaliseres med inntil 3 prosentpoeng, men ikke over 12 prosent kjernekapitaldekning, og
- c) bank med kjernekapitaldekning over 10 prosent kan oppkapitaliseres med inntil 2 prosentpoeng kjernekapital.

(2) Banker som søker om kapitalinnskudd som vil bringe kjernekapitaldekningen over 12 prosent skal dokumentere behov for kapitalinnskudd fra Statens finansfond for å kunne bidra til formålet med ordningen som angitt i § 1.

(3) Banker som søker om kapitalinnskudd som utgjør mer enn 2 prosentpoeng kjernekapital skal dokumentere behov for kapitalinnskudd fra Statens finansfond for å kunne bidra til formålet med ordningen som angitt i § 1.

§ 3

(1) Siste frist for å søke om kapitalinnskudd er 30. september 2009.

(2) Søknad om kapitaltilførsel skal angi hva slags kapitalinstrument det søkes om, og omfanget av tilførselen. Søknaden skal redegjøre for bankens økonomiske stilling og framtidsutsikter. Så vidt mulig skal følgende dokumentasjon vedlegges:

- Bankens årsregnskap, årsberetning og revisjonsberetning for 2008. Inngår søkeren i et konsern, skal også konsernregnskapet legges ved.

- Siste kvartalsregnskap, revidert og godkjent av revisor.

- Vedtatte budsjett for 2009.

- Redegjørelse for resultatet av bankens interne risiko- og kapitalvurderingsprosess i henhold til finansieringsvirksomhetsloven § 2-9b (pilar II)

- Prognose for oppfylling av soliditetskravene (både pilar I og II) i tiden framover.

- Plan for bankens virksomhet for de kommende tre år. Det skal særlig redegjøres for bankens planer for tilførsel av lån til næringslivet og husholdninger.

Fondet kan kreve ytterligere informasjon i den grad fondet anser dette nødvendig for en forsvarlig behandling av søknaden.

(3) Statens finansfond behandler søknader om kapitalinnskudd fortløpende, og skal gi prioritet til søknader fra banker som er viktige for finansiell stabilitet. Statens finansfond skal sørge for at det blir foretatt nødvendige vurderinger av bank som har søkt om kapitaltilførsel for plassering av banken i en av tre risikoklasser, jf. § 10, og for å sikre at formålet med ordningen oppnås. En bank som har søkt om kapitaltilførsel skal orientere Statens finansfond dersom det oppstår vesentlig endringer i bankens økonomiske forhold i perioden før gjennomføring av kapitaltilførselen.

§ 4

(1) Statens finansfond skal inngå avtale med den enkelte bank, eventuelt morselskap. I tillegg til vilkår for kapitalinnskuddet, skal avtalen regulere begrensninger i adgangen til å utdele utbytte og foreta andre utdelinger, rapporteringskrav og begrensninger i lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte. Dersom Statens finansfond skal inngå avtale om kapitalinnskudd med bank som er datterselskap i konsern, skal fondet også inngå avtale med morselskapet i konsernet. Nødvendige vedtektsendringer skal gjennomføres i banker som mottar kapitalinnskudd før innskuddet utbetales. Tilsvarende gjelder dersom det inngås avtale med morselskap.

§ 5

(1) Statens finansfond skal sette vilkår om at det for banker som har utstedt aksjer ikke er adgang til å utbetale mer som utbytte til aksjonærene enn et beløp som tilsvarer 50 prosent av bankens frie egenkapital etter aksjeloven / allmennaksjeloven § 8-1, jf. forretningsbankloven § 3 andre ledd andre punktum. For sparebanker som har utstedt grunnfondsbevis skal det ikke være adgang til å dele ut mer i utbytte enn et beløp som tilsvarer 50 prosent av det som etter sparebankloven § 2 annet ledd, jf. § 14 i forskrift 7. februar 2001 nr. 108 om grunnfondsbevis i sparebanker, kredittforeninger og gjensidige forsikringsselskaper kan utdeles som utbytte på grunnfondsbeviskapitalen.

(2) Statens finansfond skal også sette som vilkår at det ikke skal være adgang til å dele ut mer i utbytte enn et beløp som tilsvarer 50. av aksje- eller grunnfondsbeviskapitalens andel av årets resultat etter årsregnskapet for siste regnskapsår. Rente på fondsobligasjonen som nevnt i § 11 er kostnad som inngår i resultatet. Utbytterammen etter dette leddet skal beregnes etter at det er foretatt utdeling av utbytterente på preferansekapital som nevnt i § 12.

(3) Statens finansfond skal i tillegg sette som vilkår at utbytte på øvrige aksjer ikke under noen omstendighet kan utgjøre en større andel av bankens balanseførte egenkapital, med unntak for Finansfondets kapitalinnskudd, enn gjennomsnittlig rente og utbytte på Finansfondets kapitalinnskudd i banken. I sparebanker som har utstedt grunnfondsbevis kan utbytte

til øvrige grunnfondsbevisiere ikke utgjøre en større andel av grunnfondsbevisierens kapital enn gjennomsnittlig rente og utbytte på Finansfondets kapitalinnskudd.

(4) Statens finansfond skal fastsette nærmere vilkår for bankens kjøp av egne aksjer, konsernbidrag, gavetildeling fra sparebanker og andre utdelinger, og kan i den enkelte avtale fastsette ytterligere utbyttebegrensning.

§ 6

(1) Statens finansfond skal sette vilkår om kvartalsvis rapportering av utlån, retningslinjer for utlån, kostnadsutvikling mv. Statens finansfond skal ha avtalefestet rett til å innhente de opplysninger fondet finner nødvendig.

§ 7

(1) Følgende begrensninger for lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte skal inngå i avtale som Statens finansfond inngår med den enkelte bank:

1. fram til 31. desember 2010 skal lønninger og øvrige ytelser til ledende ansatte ikke økes,
2. for ledende ansatte med en avtalt fastlønn på mer enn 1,5 millioner kroner kan det ikke honoreres bonus opptjent i 2009 og 2010. For ledende ansatte med en fastlønn under 1,5 millioner kroner kan det i samme periode honoreres bonus med inntil 20 prosent av fastlønnen, men summen av samlede utbetalinger må ikke overstige 1,5 millioner kroner,
3. for perioden etter 31. desember 2010 skal betingelsene for lønn og annen godtgjørelse ikke gå ut over statens retningslinjer for lederlønn datert 8. desember 2006,
4. ledende ansatte kan ikke motta aksjer eller liknende til gunstige vilkår, og bankene kan ikke iverksette nye aksjeopsjonsprogrammer eller forlenge eller fornye eksisterende programmer,
5. nye avtaler om pensjon og sluttvederlag må utformes i samsvar med statens retningslinjer for lederlønn datert 8. desember 2006,
6. det skal ikke være adgang til å akkumulere bonus som er opptjent, men ikke honorert i 2009 og 2010. Det vil si at det ikke vil være adgang til å få bonus opptjent i disse årene utbetalt senere år.

(2) Statens finansfond fastsetter i den enkelte avtale hvem som skal anses som ledende ansatte i den enkelte bank, i morselskap og eventuelt andre selskap i konsernet. Statens finansfond kan gjøre unntak fra vilkårene i særlige tilfeller, herunder for tilfeller hvor godtgjørelsen hovedsakelig er bonusbasert.

§ 8

(1) Statens finansfond skal sette vilkår om at kapitaltilskuddet skal nyttes i tråd med formålet med ordningen, at det ikke skal nyttes i strid med formålet, og om at banken ikke kan utnytte kapitaltilskuddet i sin markedsføring eller til å gjennomføre aggressive kommersielle strategier.

§ 9

(1) Statens finansfond kan også fastsette andre vilkår for kapitalinnskuddet.

§ 10

(1) Statens finansfond skal plassere den enkelte bank i en av tre risikoklasser basert på objektive kriterier. Plassering i risikoklasse ligger fast gjennom løpetiden. Banker med en ekstern kredittvurdering (rating) fra et godkjent kredittvurderingsselskap (ratingbyrå) skal plasseres i følgende risikoklasse:

Risiko klasse	1	2	3
Rating	AA – eller bedre	Fra A- til A+	BBB+ eller lavere

	eller tilsvarende under annen inndeling av klasser	eller tilsvarende under annen inndeling av klasser	eller tilsvarende under annen inndeling av klasser
--	--	--	--

(2) Banker uten ekstern kredittvurdering (rating) fra et godkjent kredittvurderingsselskap (ratingbyrå) kan plasseres i de tre risikoklassene ved å sammenligne disse bankene med ratede banker på en rekke underliggende faktorer, herunder kjernekapitaldekning, totalavkastning, sammensetning av og kredittkvalitet på utlånsporteføljen, innskuddsdekning, tap og risikoeksponering.

§ 11

(1) Fondsobligasjon som brukes for tilførsel av kjernekapital fra Statens finansfond, skal utformes som et instrument som kan godkjennes som kjernekapital, med pålydende lik innbetalt beløp.

(2) Nedsettelse av fondsobligasjon fra Statens finansfond kan bare skje ved nedskrivning for å dekke resultatført underskudd i årsregnskapet under løpende drift etter nedskrivning av innskutt aksjekapital i bank som har utstedt aksjer, etter nedskrivning av innskutt grunnfondsbeviskapital i bank som har utstedt grunnfondsbevis, etter nedskrivning av grunnfond i sparebank som ikke har utstedt grunnfondsbevis, og etter nedskrivning av preferansekapital som brukes for tilførsel av kjernekapital fra Statens finansfond, men før nedskrivning av tilleggskapital. Tilsvarende prioritet gjelder ved avvikling. Fondsobligasjon som nevnt skal ha samme prioritet som annen fondsobligasjon.

(3) Hvis utstederbankens kjernekapitaldekning faller under 5 prosent, eller utstederbankens kapitaldekning faller under 8 prosent, skal fondsobligasjon som nevnt, skrives ned for å dekke resultatført underskudd i årsregnskapet under løpende drift som ikke kan dekkes av opptjent egenkapital og overkursfond, med samme prioritet (pro rata) som nedskrivning av innskutt aksjekapital i bank som har utstedt aksjer, med samme prioritet (pro rata) som nedskrivning av innskutt grunnfondsbeviskapital i bank som har utstedt grunnfondsbevis, og med samme prioritet som nedskrivning av preferansekapital som brukes for tilførsel av kjernekapital fra Statens finansfond. Foreligger det adgang til å skrive ned annen fondsobligasjonskapital, skal det samtidig foretas forholdsmessig nedskrivning av slik kapital.

(4) Bare dersom hele aksjekapitalen eller grunnfondsbeviskapitalen er nedskrevet, skrives fondsobligasjon som nevnt ned med endelig virkning. Annen nedskrivning av fondsobligasjon som nevnt skal reverseres ved overskudd i årsregnskapet. Aksjekapital eller grunnfondsbeviskapital kan ikke betjenes med utbytte før nedskrevet fondsobligasjon som nevnt er reversert til opprinnelig pålydende beløp.

(5) Statens finansfond skal ha fortrinnsrett til et ikke-kumulativt krav på årlig rente forutsatt overskudd og forutsatt kapitaldekning ikke mindre enn 0,2 prosentpoeng over de til enhver tid gjeldende minstekrav til kapitaldekning. Renten skal dekkes så langt overskuddet rekker. Renten fastsettes i avtalen med utgangspunkt i norsk statspapirrente, enten rente med fem års bindingstid eller rente med 6 måneders bindingstid, med et fast påslag. Påslaget er

- 5,0 prosentpoeng for bank i risikoklasse 1
- 5,5 prosentpoeng for bank i risikoklasse 2
- 6,0 prosentpoeng for bank i risikoklasse 3

(6) Renten er en kostnad i bankens regnskap og dekkes så langt overskuddet rekker. Etter eventuell nedskrivning beregnes rente av nedskrevet og eventuelt reversert beløp.

(7) Fondsobligasjonen kan innløses i hele løpetiden. Innløsning skal skje til pari kurs, og er betinget av tillatelse fra Kredittilsynet. For å gi incentiver til innløsning settes renten opp med 1 prosentpoeng fire år etter utstedelse, og opp med ytterligere 1 prosentpoeng fem år etter utstedelse. Statens finansfond kan ikke overdra fondsobligasjon som nevnt til andre før etter fem år fra utstedelse.

§ 12

(1) Preferansekapitalinstrument som brukes for tilførsel av kjernekapital fra Statens finansfond, skal utformes som et instrument uten stemmerett som kan godkjennes som ren kjernekapital. I aksjeselskap skal preferansekapitalen skytes inn som preferanseaksjekapital. I sparebank som ikke er organisert som aksjeselskap kan preferansekapitalen skytes inn som preferansegrunnfondsbevis. Kapitalinnskuddet skal ha pålydende verdi lik innbetalt beløp.

(2) Nedsettelse av preferansekapital fra Statens finansfond kan bare skje ved nedskriving for å dekke resultatført underskudd i årsregnskapet under løpende drift som ikke kan dekkes av nedskriving av opptjent egenkapital og overkursfond. Hvis preferanseaksjekapitalen skal nedsettes, skal denne skrives ned med samme prioritet (pro rata) som nedskriving av annen innskutt aksjekapital i banken. Tilsvarende skal preferansekapital i sparebanker skrives ned med samme prioritet (pro rata) som nedskriving av innskutt grunnfondsbeviskapital i bank som har utstedt grunnfondsbevis, og med samme prioritet (pro rata) som nedskriving av grunnfondet i sparebank som ikke har utstedt grunnfondsbevis. Tilsvarende prioritet gjelder ved avvikling av banken.

(3) Statens finansfond skal ha fortrinnsrett til et ikke-kumulativt krav på fast årlig utbytte beregnet på grunnlag av en rentesats som fastsettes ved avtaletidspunktet, forutsatt overskudd og forutsatt kapitaldekning ikke mindre enn 0,2 prosentpoeng over de til enhver tid gjeldende minstekrav, samt at det er adgang til å dele ut slikt utbytte etter selskapsrettslige regler. Utbyttekravet fastsettes ut fra ESAs generelle retningslinjer, og skal dekkes så langt overskuddet rekker. Etter eventuell nedskriving av preferansekapitalinstrumentet, beregnes utbytte av nedskrevet beløp. Dersom en bank har fått tilført kjernekapital både gjennom fondsobligasjon som nevnt i § 11 og gjennom preferansekapitalinstrument som nevnt i denne paragrafen, skal prioritet mellom rente på fondsobligasjon og utbytte på preferansekapitalinstrumentet fastsettes i avtalen.

(4) Utbytte fastsettes med utgangspunkt i norsk statspapirrente, enten rente med fem års bindingstid eller rente med 6 måneders bindingstid, med et fast påslag. Påslaget er

- 6,0 prosentpoeng for bank i risikoklasse 1
- 6,5 prosentpoeng for bank i risikoklasse 2
- 7,0 prosentpoeng for bank i risikoklasse 3

(5) Banken kan velge å innløse preferansekapitalinstrumentet etter tre år etter utstedelse. Innløsning er betinget av tillatelse fra Kredittilsynet. Metoden for beregning av innløsningskursen fastsettes i avtalen, jf. § 13.

(5) Etter fem år skal preferansekapitalen automatisk konverteres til ordinære aksjer/grunnfondsbevis, i den utstrekning den ikke tidligere er innløst eller blir innløst i forbindelse med konvertering. Metoden for beregning av hvor mange aksjer Statens finansfond skal få ved konvertering av preferanseaksjekapital, skal fastsettes i avtalen, jf. § 13. Tilsvarende gjelder for automatisk konvertering av preferansekapital i bank som ikke er aksjeselskap. Metoden skal gi banken incentiver til innløsning av preferansekapitalinstrumentet før konvertering.

(7) Statens finansfond skal avtale en rett for Finansfondet (opsjon) til i løpetiden å kreve konvertering av preferansekapitalen til ordinære aksjer eller grunnfondsbevis dersom fondets preferansekapital utgjør en betydelig del av balanseført egenkapital. Statens finansfond skal i avtalen med den enkelte bank eller morselskap fastsette hva som er en betydelig del. Betydelig del kan ikke settes høyere enn 50 prosent. Metoden for beregning av hvor mange aksjer Statens finansfond skal få ved konvertering av preferanseaksjekapital, skal fastsettes i avtalen, jf. § 13. Tilsvarende gjelder for konvertering av preferansekapital i bank eller morselskap som ikke er aksjeselskap. Statens finansfond kan i særlige tilfeller unnlate å avtale en rett til konvertering etter dette leddet.

(8) Statens finansfond kan avtale en rett for banken (opsjon) til i løpetiden å kreve konvertering av preferansekapitalen til ordinære aksjer eller grunnfondsbevis dersom bankens eller morselskapets balanseførte egenkapital utenom preferansekapitalen er skrevet ned (tapt) med 20 prosent eller mer i forhold til verdien på tidspunktet for innbetaling av

preferansekapitalen. Statens finansfond skal i avtalen med den enkelte bank eller morselskap fastsette denne prosentsatsen. Metoden for beregning av hvor mange aksjer Statens finansfond skal få ved konvertering av preferanseaksjekapital, skal fastsettes i avtalen, jf. § 13. Tilsvarende gjelder for konvertering av preferansekapital i bank eller morselskap som ikke er aksjeselskap.

(9) Avtalen skal inneholde vilkår om korrigering for disposisjoner mht. selskapskapitalen som påvirker omsetningskursen uten å endre verdien av bankens egenkapital, f.eks. aksjesplitt, fondsemisjon o.l.

(10) Planlagte egenkapitaltransaksjoner hos utsteder skal rapporteres til Statens finansfond i god tid før de behandles i generalforsamling. Statens finansfond kan sette vilkår for egenkapitaltransaksjonen.

(11) Ved forhøyelse av banks eller morselskaps aksjekapital ved aksjetegning mot innskudd i penger har preferansekapital fra Statens finansfond fortrinnsrett på linje med andre aksjeeiere til de nye aksjene i samme forhold som de fra før eier aksjer/preferansekapital i selskapet. Tilsvarende gjelder dersom Statens finansfond har preferansekapitalinnskudd i bank eller morselskap som har utstedt grunnfondsbevis.

§ 13

(1) Metoden for beregning av hvor mange aksjer Statens finansfond skal få ved konvertering av preferanseaksjekapital til ordinære aksjer skal fastsettes på avtaletidspunktet. Riktig antall aksjer oppnås eventuelt gjennom nedskrivning av preferanseaksjekapitalen før konvertering. Tilsvarende gjelder for konvertering av preferansekapital i bank eller morselskap som ikke er aksjeselskap.

(2) Det skal også avtales en metode for beregning av hvordan preferansekapitalen kan innløses (innløsningsverdi). Innløsningsverdien kan ikke settes lavere enn pari kurs. Innløsningsverdien skal avtales som en prosent av pålydende av kapitalinnskuddet. Innløsningsverdi kan alternativt beregnes ved hjelp av markedskurser, balanseført egenkapital og/eller virkelig verdi. For å stimulere til innløsning skal innløsningsverdien øke i år 4 og år 5.

(3) Metode for beregning av innløsningsverdi og hvor stor gevinstmulighet Statens finansfond skal ha, skal stå i et rimelig forhold til hvordan konverteringen beregnes og hvor stor nedside Statens finansfond skal være med på å bære.

(4) For banker som er eiet av et morselskap som har utstedt markedsomsatte egenkapitalinstrumenter, kan det avtales at Statens finansfond skal få aksjer i morselskapet gjennom en rettet emisjon i stedet for aksjer i banken.

§ 14

(1) Statens finansfond skal påse at vilkårene for kapitalinnskudd blir overholdt.

(2) Dersom ett eller flere vilkår ikke blir overholdt, kan Statens finansfond sette i verk slike tiltak det finner hensiktsmessig for å sikre Finansfondets interesser og for å sikre at formålet med kapitalinnskuddet og de vilkårene som er fastsatt for disse blir ivaretatt. Statens finansfond kan også sette nye vilkår for kapitalinnskuddet.

(3) Dersom det er grunn til å tro at vilkår for kapitalinnskudd ikke vil bli oppfylt, kan Statens finansfond sette i verk tiltak som nevnt over selv om vilkår ennå ikke er brutt.

(4) I avtalen med den enkelte bank og/eller morselskap skal det tas inn bestemmelser som sikrer Finansfondets rettigheter etter denne paragrafen.

§ 15

(1) Forskriften trer i kraft 15. mai 2009.